

Meneer de Voorzitter, beste collega's, dames en heren,

Dank u voor uw aardige woorden. Ik vind het bijzonder om afscheid te nemen van Provinciale Staten van Gelderland en voorlopig, van de actieve politiek. Ik had graag mijn termijn afgemaakt, maar soms word je geconfronteerd met veranderingen in je maatschappelijke leven of gezinssamenstelling. In mijn geval was het heugelijke feit van mijn directeurschap bij het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen de spreekwoordelijke druppel: na eerder de geboorten van onze 2 kinderen (Charlotte, inmiddels 5) en Vincent van bijna 2. Een Statenlidmaatschap en de spitsuur van het leven zijn uiterst moeilijk te combineren, zoveel is mij wel duidelijk geworden.

Een dergelijk afscheid biedt ook ruimte voor bezinning. Want wat doet er echt toe in het leven? De Engelse taal heeft daar een mooi werkwoord voor: What makes you tick? Een vraag die niet altijd makkelijk te beantwoorden is, maar wel goed om over na te denken.

Gelderland is een prachtige provincie (Gelderse dreven zijn immers de mooiste), maar ik ben niet opgegroeid in het gebied waar de Saksische Germaan zijn land bebouwde, om in termen van Jan van Riemsdijk te spreken.

Ik ben een echte 'import' Gelderlander. Ik groeide op in Mijnsheerenland, een klein dorpje in de Hoeksche Waard onder de rook van Rotterdam. Mijn ouders waren daarheen verhuisd toen ik nog maar een baby was, en het was goed bereikbaar vanuit Pijnacker, waar mijn vader zijn tandartspraktijk had. Als enig kind vond ik de ruimte in de Hoeksche Waard heerlijk en ik genoot volop van het boerenleven. Er was nog ruimte in die streek, veel akkerbouw en in beperkte mate ook veeteelt. Ik ging met mijn moeder mee naar diverse boerenvriendinnen van haar en leerde zo de werking van de aardappelsorteeremachine en knuffelde met de (toen soms nog aangebonden) koeien. Ik denk dat daar mijn voorliefde voor de agrarische sector geboren is.

Op de lagere school was ik een rustig kind, maar ik kon goed leren en vooral: ik werkte hard. Dat leidde ertoe dat ik op 11-jarige leeftijd in Rotterdam naar het gymnasium ging, iedere dag een tocht van twee uur met de metro en bus. Mijn ouders moeten toen wel duizend doden gestorven zijn, want nu ik zelf vader ben zie ik het gevaar van de grote stad beter. Toen heb ik dat nooit zo ervaren. Echter, doordat ik daar wel geconfronteerd werd met de ernstige gevolgen van drugsgebruik (er liepen nogal wat junks rond in de stad op dat moment) heb ik nooit enig middel tot mij genomen. Het leidde echter wel bij mij tot een sterk gevoel van empathie: wat maakt nu dat de mens zijn toevlucht neemt tot dit soort middelen? Daarnaast zag ik in de periode op de middelbare school steeds beter welk geluk de mens eigenlijk heeft om in dit prachtige land op te groeien: men krijgt kansen die men elders (bijv. In ontwikkelingslanden) simpelweg niet heeft.

Met het eindexamen van de middelbare school op zak ging ik naar Wageningen om Zoötechniek (Dierwetenschappen) te studeren. Eigenlijk was deze studie het alternatief, want ik werd uitgeloot voor Diergeneeskunde, maar al snel voelde ik mij in het kleine stadje thuis en besloot ik niet meer mee te loten. Tegelijk was ik, en dat zullen weinig mensen zich nu kunnen voorstellen, nog steeds bescheiden. Ik was een goed schrijver, maar ad rem was ik niet bepaald en mijn verbale kwaliteiten lieten te wensen over. Nu is prudentia of voorzichtigheid een van de kardinale

deugden, maar ik zag in dat ik hier later last van zou krijgen als het hierbij zou blijven. Op mijn kleine studentenkamertje aan de Bornsesteeg besloot ik toen het roer radicaal om te gooien en te gaan werken aan mijn persoonlijke zwakte. Ik werd voorzitter van de studentenschermervereniging, zat als studentlid in commissies van de universiteit en raakte steeds meer betrokken bij de lokale politiek. Langzaam maar zeker durfde ik steeds meer naar voren te stappen, uit mijn comfort zone te komen is daarvoor de nieuwerwetse term geloof ik. Ik werd voorzitter van de VVD in Wageningen, commissielid en later ook raadslid. En nu neem ik hier zelfs afscheid als lid van Provinciale Staten. Dat had ik toen niet kunnen bedenken. Maar die beslissing van destijds heeft mij dus ook persoonlijk veel gebracht.

En nu dan dit afscheid. Ik vond het leuk om te zien dat veel mensen de moeite namen om te reageren op mijn afscheidsbrief. De vraag is dan altijd of een “vind ik leuk” duimpje op Facebook betekent dat men blij is dat je weggaat, of juist niet, maar dat laat ik maar even in het midden. Ik moest ook erg lachen om de woorden van SP-fractievoorzitter Peter de Vos tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst. Hij sprak van een publiekswissel, een term die je normaal bij het voetbal hoort als de uitbinker het veld verlaat. Nu is dat volgens mij voor mij veel te veel eer, maar ik ben blij dat er vanuit de oppositie op die wijze naar mij wordt gekeken. Leuk vind ik ook dat de oud-fractievoorzitter van de SP, Eric van Kaathoven, speciaal de moeite genomen heeft om hier te zijn.

Meneer de Voorzitter, geachte collega's, dit afscheid doet pijn, want het Statenlidmaatschap is fantastisch. Ik heb het Statenlidmaatschap echt ervaren als een feestje. Maar...je moet wel zelf de slingers ophangen. Hard werken leidt ook hier tot mooie dingen en u heeft in uw toespraak hierover al enkele opmerkingen gemaakt. Voor mij was backbenchen geen optie. Als je als Statenlid bent verkozen dan hoort dat ook niet. In feite ben je met je verkiezing ook verkozen niet alleen door de kiezer, maar ook met belastinggeld. En daarmee hoor je zuinig en effectief om te gaan en je voor meer dan de volle 100% in te zetten. Vandaar dat ik nu ook vertrek: ik kan dat niet meer waarmaken. En dan is het tijd om je conclusies te trekken en te gaan. Dit voorkomt dat termen als zakkenvuller of plucheplakker beklijven en het is mijns inziens goed voor de politiek.

Belangrijk is ook om je als Statenlid steeds te realiseren dat het niet om jou draait. Ik weet mij nog goed een 4-mei herdenking in Wageningen te herinneren, waarbij een buurman mij aansprak dat ik niet vooraan bij de hoogwaardigheidsbekleders, maar achteraan tussen de menigte stond. Toen ik aangaf dat het toch niet om mij ging, zeker niet op een avond als deze, vond hij dat mooi. Voor mij een eyeopener. Het Statenlidmaatschap is een functie, waarvoor men eerbied heeft en op basis waarvan je wordt uitgenodigd voor allerlei activiteiten. Maar een goed Statenlid maakt niet de fout om dat aan zijn of haar eigen persoon te koppelen. Bescheidenheid siert immers de mens.

Politiek heb ik geprobeerd om een bruggenbouwer te zijn: eerlijk en oprecht. Ik heb getracht het geluk aan anderen te gunnen, zowel binnen mijn fractie als daarbuiten. Soms ben ik daarin geslaagd, en vast soms ook niet. Het is politiek makkelijk om de verschillen tussen partijen te benadrukken, maar het gaat juist om het zoeken naar de overeenkomsten. Ik heb de afgelopen jaren geleerd dat niet praten maar luisteren een van de belangrijkste, zo niet de belangrijkste eigenschap van een goed politicus is. En dan bedoel ik in eerste instantie niet het luisteren naar de burgers waar men in

de politiek zo vaak over spreekt, maar naar je collega's en wat hun beweegredenen zijn. Als je je daarin verdiept kun je veel leren en dat leidt uiteindelijk tot wederzijds respect. Ik ben er trots op dat ik met zoveel collega's een goede band heb opgebouwd, ondanks de politieke verschillen. Een band, die overigens niet altijd een politieke oorsprong had. Met Eric van Kaathoven zat ik in de redactie van Zoogdier, het blad van de zoogdierverseniging; met Fleur van der Schalk werkte ik samen binnen een project op landgoed Het Lankheet in Haaksbergen, met mijn goede vriend Harold Zoet en familie zijn mijn gezin en ik afgelopen zomer nog naar Wales geweest om pony's te kijken en wie weet dat Eric van Dijk een VVD-er zo kon vertrouwen dat hij zelfs een auto van mij heeft overgekocht?

Humor. Erg belangrijk op de lange Statendagen, waarbij sommige betogen vanuit het College soms langer zijn als de ellenlange bijdragen vanaf de kant van de Staten (en u weet wel van wie, meneer de Voorzitter). Zonder humor geen plezier en dan zou het hier een saaie boel worden. Humor kan natuurlijk worden omvat in een grap, maar veel leuker is dat meer subtiel te doen of over meerdere Statenvergaderingen heen met een onderwerp bezig te zijn. Zo heb ik hier een paar geitenwollen sokken, helaas niet (meer) uit Gelderland, die ik als dank voor onze fijne samenwerking graag zou aanbieden aan gedeputeerde Jan-Jacob van Dijk. Hij weet denk ik wel waarom. Ja, die temperatuur in de Statenzaal valt niet altijd mee, dames en heren.

Oog voor de onderliggende partij. Ook dat is belangrijk voor een goed Statenlid. De overheid heeft immers doorzettingsmacht en is per definitie sterker dan het individu. Als Statenlid is het belangrijk om te kijken of het individu niet onevenredig door het abstracte provinciale beleid wordt getroffen. Is er vanuit het algemeen belang toch noodzaak om het beleid door te voeren? Zorg dan dat daar passende maatregelen worden genomen om het individu te compenseren.

Wat ga ik het meeste missen?

Niet de mailtjestsunami die via de mailman.prvgld.nl-server naar ons verstuurd zijn, zeker met het datalek van de afgelopen tijd. Niet de vele telefoontjes als er weer een collegestuk de avond voor de vergadering op de mat viel. Niet de vele vergaderingen of de avonden dat ik thuiskwam als de kinderen al lang op bed lagen. Niet de vele werkbezoeken kriskras door de provincie, waarbij je op veel mooie plekken komt waar je anders nooit geweest was. Het meest ga ik de mensen missen. De heer Cornielje is helaas niet in ons midden wegens griep, maar ik heb veel van hem geleerd: met name de manier waarop hij met tegenslag omgaat en is omgegaan. Hij is daarin een lichtend voorbeeld voor ons allen. Ik wens hem alle goeds toe en hoop dat hij nog lang onze Commissaris zal zijn.

Ik ga de griffie missen, die steeds klaar voor ons stond. Dank dus aan Bob Roelofs en zijn team. Suyhela met haar mooie communicatietweets. Het College van GS dat altijd klaar stond om moeilijke vragen te beantwoorden: soms met zinnige en soms met iets minder zinnige antwoorden. Onze restauratieve ondersteuning, die wist hoe belangrijk de inwendige mens is en zorgde voor de belangrijkste zaken in het leven van een politicus: koffie en kroketten. Die lieve Birkitta Kortés, onze fractiemedewerkster, die altijd even vraagt hoe het met mijn kindjes gaat. Corrie-Christine van de Woude (mijn 'sister in arms', ik vind je een topper) en Bert van Bijsteren, mijn VVD-collega's in RLW, sowieso de hele commissie RLW en IOW. Mijn

PvdA-collega Karin Jeurink, ik weet dat je digitaal meekijkt, ik wens jou een spoedig herstel van je operatie toe.

Ik dank mijn fractie voor de afgelopen jaren en ook de vorige fractie mag daarbij natuurlijk niet worden vergeten. Bart Elbers, ik wens jou veel succes toe, maak er wat moois van, want Gelderland verdient dat! Dank ook aan mijn schoonouders, die de afgelopen jaren zoveel drukte hebben opgevangen door bij ons thuis in te springen als ik weer eens naar Winterswijk of Ermelo moest. Ik ben blij dat jullie, net als mijn eigen ouders, recent hebben besloten om in de mooiste provincie van Nederland te komen wonen. Wees welkom!

Lieve Marjolein, sorry voor de vele keren dat ik er niet was! Lieve Charlotte, lieve Vincent: Papa is er vanavond om jullie voor te lezen!

Ik heb gezegd.